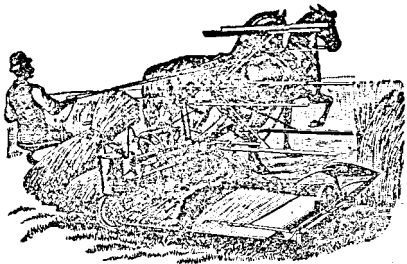

ERDÉLYI GAZDA

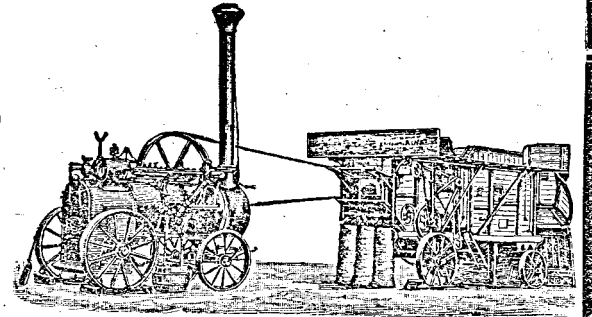

AZ

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“

VÉDNÖKSÉGE ÉS FELÜGYELETE ALATT ÁLLÓ

ERDÉLYRÉSZI

Telefon sz. 468.

MEZŐGAZDASÁGI ÉS HÁZTARTÁSI

Telefon sz. 468.

ÁLLANDÓ GÉP- ÉS ESZKÖZ-KIÁLLITÁS

Kolozsvártt,

a sétatéri állatkiállítási területen a következő gyárak és iparosok kiállítását mutatja be:

M. kir. Államvasutak gépgyára, Budapest, cséplőkészlet, arató-
gépek, ekék stb.

Fehér Miklós, Budapest, tejfölöző gépek.

Kühne E., Moson, többféle gazdasági gépek.

„Nicholson“-gyár, Bpest, cséplőkészlet és más gazdasági gépek.

„Mc Cormick“-aratógépgyár, Bpest, arató- és kaszáló-gépek.

Clayton és Shuttleworth, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Bächer és Melichár, Bpest, kisebb gazdasági gépek.

Első Prosznici gépgyár, Bpest, motoros cséplő és gazdasági gépek.

Beck és Gergely, Bpest, cséplőkészlet és más motorok.

Szilágyi és Diszkant, Miskolc, „Viktoria“ terményrosta, borsajtók.

Simonffy István, Kolozsvár, ekék, boronák stb.

Kalmár Zs. utóda, H.-M.-Vásárhely, „Kalmár“ rosták.

Bóni gyártelep r.-t., Nyirbátor, Bóni eketaliga ujdonság.

Laczay és Fekete, Ujkigyós, új szab. cséplő-dobrendszer.

Kunz Antal, Morvaország, Fehérteplom, szélmotoros szivattyúk stb.

Fairbanks Mérleggyár, Bpest, marha- és zsák-mérlegek.

Orenstein és Koppel, Bpest, mezei és ipar-vasutak.

Alfa Separator r.-t., Bpest, teljes tejgazdasági felszerelések.

Schotolla Ernő, Bpest, borgazdasági és pince felszerelések.

Fehér Ferenc, Bpest, 6 lövetű viharágyuk.

Farkas és Faragó, Bpest, viharágyuk.

Emmerling Adolf, Bpest, viharágyuk.

Király Lajos, Bpest, szőlőpermetezők, kézi vetőgép.

Grünfeld Jakab, H.-M.-Vásárhely, szőlőpermetezők.

Grün Lipót, Aszód, szőlőpermetezők, kézi vetőgépek.

Majoros Antal, Győr, szőlőpermetező anyag „Unicum“ stb.

Zalathnai kénkövand ipar r. t. Budapest, műtrágyák stb.

„Hungária“ műtrágyagyár. r.-t., Bpest, műtrágyák, rézgálic stb.

Kramer J., Egeres, gypsz-trágya.

Faragó Béla, Zala-Egerszeg, csirázató készülékek.

Salzmann és Társa, Szeged, ponyvák, zsákok.

Niemetz W. F. műkertészete Temesvár, diszfák.

Láng és Lovass, Bpest, olaj és zsiradékok.

Gruber Leo és Társa, Bpest, kötél-árak.

Magyar Ruggyantagyár, Bpest, ruggyanta (gummi) hajtószijak.

Sukorói Kóbánya, K.-Nyék., malomkövek.

Ulrich B. J., Budapest, tőzeg árnyékszékek.

Léber Gyula, Kolozsvár, sodronyfonat kerítések stb.

Keresztényfalvi Agyagipar r.-t. agyagárak, vályuk, lemezek stb.

Fluidgyár, Pöstyén, állatgyógyszer-rheuma-fluidok stb.

Demjén Ágoston, Kolozsvár, lakatosági különlegességek.

M. kir. Orsz. fegyint., Szamosujvár, lópokrócok, gazd. kefék stb.

Vakok Orsz. Intézete, Bpest, mindenféle gazdasági, háztartási kefék.

Klaszovitt György, Kolozsvár, hámok, bőröndös árak.

Apatini Kosárfonók Szövetkezete, kerti butorok és kosarak.

Timár László, Bucsa, kerti butorok és kosarak.

Moldován Miklós, Kolozsvár, minta kertészete. (576.)

Singer varrógépgyár Bpest, zsákfoltozógép.

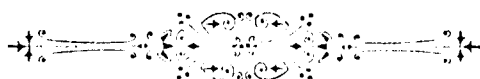
Auróra Műintézet, Pécs, műiparú cikkek.

Bécsy József, kocsigyártó, M.-Vásárhely, kocsik.

A KIÁLLITÁSI IRODA A GAZDAKÖZÖNSÉG IRÁSBELI MEGRENDELÉSEIT A KIÁLLÍTÓ CÉGHEZ JUTTATJA!

Az „E. G. E.“ tagjai és az „Erdélyi Gazda“ előfizetői az árakból nagyobb engedményben részesülnek.

Telefon sz. 468.

Telefon sz. 468.

BÓNI GYÁRTELEP

és mezőgazdasági részvénytársaság

ezelőtt Mandel Eduárd és társal

Nyirbátorban

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott két-tengelyű „Bóni” eke taligáit.

Megrendelhetők: Nyirbátorban fenti cégnél, Budapesten KANN és HELLER cégnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.”

Más rendszerű eke taligák jutányos áron átalakíthatnak.

Más rendszerű eke taligák jutányos áron átalakíthatnak.

Gróf Zselenski Róbert salánki uradalma.
A salánki uradalom nyír-vasvári gazdasága részére Önök által szállított 14. drb szab. állítható „Bóni” eke taliga rendkívüli egyszerűsége, tartós szerkezete és pillanat alatt eszközölhető állíthatósága folytán kitűnően bevált.
Szíveskedjenek encsencsi gazdaságunk részére is további 18 drb állítható „Bóni” taligát kiszolgáltatni.
Encsencs, 1900. febr. 8.
Kiváló tisztelettel Nagy József urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
Miatán szab. kéttengelyű „Bóni” eke taligájuk célszerű szerkezetéről és tartóságáról hosszabb használat után meggyőződtem, kérem az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 50 drb. Back-féle eke taligát a legrövidebb idő alatt szab. „Bóni” eke taligává átalakíttatni.
Nyirbátor, 1900. jan. 24-én.
Tisztelettel Mikolay Lajos urad. tiszttartó.

UNRATHI ÉS TÁRSA BUDAPEST,

V., Váci-körút 60.

Ajánlanak minden versenyen felül álló gőzcséplőgépeket és gőzmozgonyokat

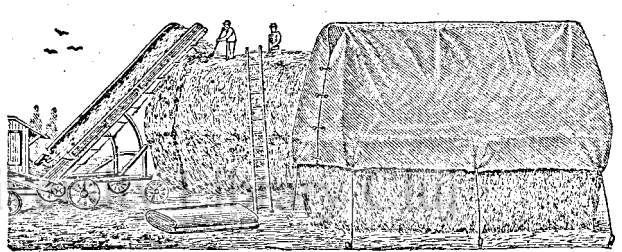

kazalozókkal, kévekötőkkel, vagy szabadalmazott szalmasajtókkal kombinálva.
Gőzmozgonyok mozdonycsöves vagy kihuzható csöves kazánokkal ipari czélokra 100 lóerőig.

(514. III.)

VIZMENTES PONYVÁK

KAZAL, MOZDONY és CSEPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan — minőségben
REPCZE PONYVÁK,
Vitorla-vászon ponyvák,
KOCSIPONYVÁK.

Alapítottatt 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetgyár. 46 kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, V. ker., Thonet-udvar.

Vízmentes Ponyvák (634.)

elismert kitűnő minőség — □ metr. 1 K. 70 fillér és följebb

Zsákok Tarpaulin-varrással és varrás nélkül 70 fillér és följebb.
Rovatkás- Sátrak, esőköpenyek, öltönyök.
Kender- kendertömő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.

Eladó Méz!

A legfinomabb aromás erdei színméz $\frac{6}{10}$ kilogrammos üvegekben à 1 korona, kapható az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatalánál: Kolozsvárt, Deák Ferencz- (Bel-Közép-) utca 11. szám (I. em.) alatt. (686.)

Vidéki megrendelések 5 üveggel vagy azon felül utánvétellel!

„Grand Prix” (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

ezelőtt Pfanhauser A.

Iroda: Budapest, V., Báthory-utca 4.

Gyár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenezetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

(546).

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, DEÁK FERENC-U. 11 SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük az előfizetések megújítását.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A nagyobb boldogság <i>Lé.</i>	389
Gépbemutató Sámsondon	390
Baromfiak haszna. <i>Krenedits Odön</i>	390
A tejminőség kérdésének szabályozása	391
Kisebbségi közlemények. 391	
Irodalmi szemle:	
Könyvismertetés. t	392
Külföldi lapokból. <i>S.</i>	392
Jogi tanácsadó.	393
Vegyes közlemények	393
Üzlet, forgalom	395
Hirdetések	

A nagyobb boldogság.

Ország város nélkül. Örök emlékezetemben van annak a németnek nyilatkozata, a ki először utazott végig a szép magyar alföldön, a mi büszkeségünkön. „Aber hier giebt es ja keine Städte. Das ist also das Land ohne Städte.“ Ország város nélkül, szerves lény fej nélkül. Való igaz: városaink nincsenek. Nincsenek olyan értelemben és olyan formában, mint a hogy a külföldön vannak. Van szép székesfővárosunk, mely felé az egész nemzet vérkeringése tolul; ott vannak szép középületeink, ott vannak az államintézmények nagy épületei, az iparnak nálunk létező telepei, kereskedők háza, művészetek csarnokai. De hol vannak a mi vidéki városaink? Szeged, Debrecen, Arad, Kolozsvár? Hogyan lehetne ezeket Budapest mellett úgy emlegetni, mint a hogy a német Berlin mellett ott van mindjárt Lipse, München, Drezda és a többi, a francia Párizs mellett Lyon, Marseille, Rouen és a többi, és az angol főváros-kolosszus mellett még Liverpool, Manchester, Glasgow? A mi vidéki városaink annyira kicsinyesnek a főváros mellett és annyira egyformán szegények, hogy a megkülönböztetés az idegenek nehéz. Az egyikben talán több, vagy szebb ház van, mint a másikban, talán jobb közlekedés, jobb világítás, csak egy hiányzik mindenkiben és ez a gyári kemények magas építménye. És ezért egyforma minden városunk a külföldi tárgyilagossággal szemlélő utas előtt. Nincsenek városaink.

Hanem ami a nyájas, de igazságos idegent bámulattal tölti el, amint a robogó gyorsvonat ablakán kinéz, az a földnek aranyszínű áldása. Itt aratják éppen, ott kékbe kötik, keresztbe rakják, asztagokba gyűjtik, vagy már a gépbe hordják. A mezők tele vannak dolgozó emberekkel, tele van élettel, bőséggel. És ezen megint csudálkozik az idegen. Hogyan, hogy ebben az országban olyan sok ember van a mezőkön az isten forró, ragyogó napja alatt és olyan kevés ember a házak között a városokban! Szegény ország, melynek nincsenek gyárjai, vállalatjai, városai. Boldog ország, melynek népe még künn a szabad levegőn, az erősítő, éltető természetben keresi meg kenyerét.

Igaz, szegények vagyunk. Nincs iparunk,

nincsenek gyáraink. Évszázados véres küzdelmek után most lélegzünk csak föl a békés munkálkodás korszakában. Az Árpádházi királyok alatt a magyar kultúra ott állt, a hol a többi európai nép kultúrája; Nagy Lajos, Mátyás alatt hatalmasok, gazdagok voltunk. De folytonos harcok nemzetrontó epokáiban sok vérünk elfolyt és a mi vérünk maradt, az is másképpen folyt és más összetételű volt, mint a nyugoti népeké, a kik Chlodvigtól és Nagy Károlytól Vilmosig és Napoleonig konszolidált viszonyok közt éltek. Azoknak is voltak háborúik a válásért, hatalomért, gazdagságért, de nem jutott osztályrészükül az a szakadatlan, emberpusztító, lélekvidító küzdelem a létért, a létezésért. Hogyne volnánk szegények, mikor olyan későn kezdhettünk csak ahhoz, a miben a többiek már évszázadok óta élnek és gyarapodnak.

Hanem azért minek panaszkodnánk? Hol van az a nagyobb boldogság, a mit a nyugoti nagy kultúrának az ő nagy munkájokkal, az ő nagyobb gazdagságukkal maguknak megszerettek? Ott van-e a szakadatlan, nyüzsgő munka testet őrő, lelket gyilkoló raktáraiban, a gyárakban? Ott van-e a tengeri kikötők dockjaiban, a hol kétlábú teherhordó állatok inrogyasztó fáradsággal rakják föl az óriási vízi építményekre mindazt, amit társaik senyvesztő, gyötrelmes munkával előállítottak? És mikor meg van az emberegészség és emberlélek által megváltott gazdagság, ott van-e a legtökéletesebb boldogság valamelyik távoli világrész barakkjaiban, csatamezőin, a honnan szabad népek ellen foly a harc, hogy legyen kire rátukmálni a gyárak óriási mennyiségű cikkeit? Boldogság ez?

Epedünk, tüdjük magunkat a gazdagságért, jajgatunk, hogy népünk nem a gyárakban keresi kenyerét, irigykedünk a német, meg a francia iparra, holott mindez egy parányival sem tette boldogabbá azokat a népeket. A ki azt hiszi, hogy az a német, francia gyári munkás könnyebben szerzi meg mindennapi kenyerét és jobban él, mint a mi mezőgazdasági munkásaink, az nézzen meg egy ilyen nagy gyárat, nézze meg az ezerkarú munka a gyilkoló gőzök és a még gyilkolóbb elégedetlenség közepette, hogyan termeli a javakat, az kísérelje figyelemmel a gyári munkások életmódját, családi életét, erkölceit. Gyermekeisége aranyéveit

MAUTHNER ÖDÖN

csász. és kir. udvari magkereskedése

BUDAPESTEN,

VII., Rottenbiller-utca 33. szám,

VI., Andrassy-ut 23. sz.

VESZ:

homok (szöszös) bükkönyt (*Vicia Villosa*) minden mennyiségben.

Ajánl:

bihorherét, muharmagot, pohankát, mustármagot, fengerifélékből: aicsuthit, székelyt, Pignolettot, Cinquantinot, továbbá

takarmányrépamagot,

mint: oberndorfít, eckendorfit, olajbogyóalakut, valamint raffiaháncsot és rézgáliczot legelsőrendű minőségben, a legjutányosabban. (28.)

60 koronára nagyobb mennyiség vételnél

62

„ kisebb „ „

szállítottuk le

a vegytiszta aussigi és „Hungária“ rézgálicznak az árát

100 kgrként, budapesti raktárunkban.

(532.)

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-u. 31.

megrontja a korai munka, szervezetét tönkreteszi a bezárt, megfertőzött légkör, lelkét megöli annak a látása, hogy a mit vele együtt millió társa a napok ezrein, hosszú órák végtelen során át véres verejtékével dolgozik, az nem menti meg őt attól, hogy családjával együtt ne kelljen tulzsfolt munkáslakásokban évszámra nélkülöznie, az nem menti meg az alkohol minden bajt feledtető, butító pusztításától, az nem menti meg családját az elsatnyulástól, lelki és erkölcsi zülléstől, az nem szerez neki mást, mint emésztő elégedetlenséget, azt látva, hogy a végeredmény csak néhány ezer munkaadónak meggazdagodása, jólétének emelkedése.

Mennyivel többet keres, mint a mi gazdasági munkásunk, de mennyivel több kell neki és mennyivel többet kíván! Kimutathatják számokban, hogy hányszorosa többet keres egy gyári munkás, mint egy mezőgazdasági, de ami számokban nem mutatható ki, az a gazdasági munkások nagyobb elégedettsége, jobb egészsége, csekélyebb keresete mellett is jobb életmódja, kevesebb igénye, tisztább családi és erkölcsi élete. Abszolút elégedettség nem volt és nem is lesz mindaddig, a míg az emberiség erősebbekre és gyöngébbekre, okosabbakra és együgyűebbre, gazdagokra és szegényekre oszlik. Mert az erősebb mindig leigázta a gyöngébbet, az okosabb mindig kihasználta az együgyűbbet, a gazdag mindig a szegényebb munkájából gazdagodott meg. De az elégedetlenségnek az a kisebb foka, mely a mi mezőgazdasági munkásainkban a külföldi gyári munkások folytonos szociális forrongásaival szemben van, az már a jobb életnek, a viszonylag nagyobb boldogságnak jele.

Kétségtelen, közzgazdaságunkban hiányzik az ipar és erre szükségünk van. És ez meg is lesz valamikor. De amint ez létesülni fog, létező ki fogja oltani az őstermészet munkásainak elégedettségét, nyugodalmát, boldogságát. Csábos hatása a nagyobb kereset és a több pénz szíréhangja be fogja édesgetni, be fogja húzni a végnélkül való szabad ég alatt dolgozó munkásokat a nagyvárosok megrontott, tikkadt atmoszférájába, magas házfalak közé, testet őröl, lelket őröl munkakörbe. El fogjuk érni bizonyára mi is azt, hogy az átutazó német zajosan dolgozó gyárak kémény-nyulványait fogja látni a vasútról. És hol lesznek akkor a mezőn dolgozó, napbarnított munkások ezrei, hol lesznek a végtelennek látszó kalásztenger, az élet fölhalmozott keresztjei, asztagjai, a falvaknak nyugodtan élő lakói!... A gazdagság meg fogja ölni a boldogságot. És mi vissza fogjuk sirni ezt a mai kort, mint a régi hellének ideális, boldog aranykorát.

Ée.

Gépbemutató Sámsondon.

E hónap 17-én Sámsondon, gr. Bethlen István birtokán a m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója nyilvános gépbemutatót rendezett, meghíván arra a környék gazdaközönségét. A bemutatót jelen voltak: gróf Bethlen István, a házigazda, ki az odagyűlt nagyszámu gazdákat igazi magyar vendégszeretettel fogadta; Deésy Zoltán, Maros-Torda vármegye agilis alispánja, Bárczay Zoltán, Szentkirályi István, Orbán György, Kibédy Sándor, Fenev Lajos földbirtokos, igazgató, Fenev József, Deák Ignác intéző, Sántha Albert, Farkas Kálmán, Gaál László, Réthi János, Nemes Károly, Bálint István, Mikó Miklós, Brunner Károly, Nagy János, Nagy Albert, Csezár Károly, Szabó Sándor és mintegy 40-50 kishirtokos környékbeli gazda. Az „E. G. E.”-et Tokaji László titkár képviselte. Az államvasutak gépgyára vezérigazgatójától Wessel Leó tisztviselő jelent meg és egy szerelő.

Bemutatott a „Millenium” kéveköttő aratógép és „Millennium” fűkaszaló gép, mindkettő a M. Á. V. gépgyárának gyártmánya. Mindkettővel párhuzamosan egy külföldi elsőrangú gyár hasonló gépei is működésben voltak. Az eredmény nem vált hátrányára a magyar ipar ujonkelt jóhírének s örömmel láthatták a jelen volt gazdák, hogy a magyar gép épen olyan jó munkát végzett, mint a híres külföldi. S ez már elég ahhoz, hogy a mi haladásunk ez újabb bizonyítékait előnyben részesítsük az idegen gépek fölött. A M. Á. V. gépgyár „Millennium” aratógépe igen jó munkát végzett, tisztább tarlót hagyott, mint versenytársa; kevesebb kalászt hullatott, a mely körülmény egy — a többinél nem létező — henger beillesztése által éretett el. Valamivel tán lazábban köt, mint a másik, de ezen könnyű segíteni s akkor miben sem áll a mögött. A gép súlya 700 kiló, de ezzel szemben szélesebb fogást is vesz fel s kemény kötése tartósságát biztosítja. A fűkaszaló gép könnyebb, az erőátvitel rajta egyszerűbb, mint versenytársáén, munkája ugyanoly precíz és jó, de kissé gyengébb konstrukciója és valamivel kevésbé ellenálló, a min szintén könnyű lesz segíteni. Az arató és kaszaló gépek késeinek és egyéb vágószerszámoknak élesítésére egy „Western” nevű önműködő kézi köszörülő gépet is bemutatott ezúttal Wessel, mely elég praktikus gépecskének látszik.

A bemutató után Bethlen István gróf ebédre hívta a vendégeket, hol — asztal felett — sok más gazdasági közkérdés is megvitatásra került.

Örülünk, hogy e tanulságos összejövetelre alkalmat adott Bethlen István gróf, kinek a gazdasági közügyek iránti nemes érdeklődését már máskor is tapasztaltuk.

Baromfiak haszna.

Fájdalommal kell megvallanunk, hogy a két testvérházában, a házi szárnyasok tenyésztésének terén még nagyon is a kezdet kezdeténél vagyunk s akárhány oly vidéke van az országnak, a hol baromfiaink némely részét nem is ismerik, nemhogy IV. Henrik szavai szerint minden vasárnap tyúkot főznének az alattvalók.

Igaz, hogy egyik oka ennek a nagy szegénység, mert biztosra vehetjük, miszerint

azon falvak lakossága, a melyekhez ha szürkületkor közeledünk s nem halljuk bennük a kakasok hajnal köszöntő szavát: nagyon szegény. Ilyen falu pedig nagyon sok van a Királyhágón innen is és túl is.

De a másik ok, mindenesetre a hanyag gazdálkodás.

A látszat még nem valóság s igen csatlódnak azok, a kik látván a nagy tömegeket, melyeket tojásban és baromfiban összeszednek a tyúkászok és tojáskereskedők s egy-egy vasúti központon feladnak: azt hiszik, hogy tudja ég milyen előrehaladott korszakát éri már nálunk a baromfi tenyésztés.

A tyúkász azért tud tömegeket összegyűjteni, mert minden zúgot felkutató, különösen aratás előtt, tudván, hogy a nép pénzre szorul s minden áron eladja utolsó kakasát is.

Még nagyot kell haladnunk, míg e téren legalább annyit elértünk, a mit már messze mögöttünk álló államok, mint Szerbia és Bulgária elérték, a hol pedig, — de csak azért mert szállítani nem tudják, — a baromfiaknak, általában csak egy harmadrész ára és értéke van, mint mi nálunk.

De abban is rejlik egyik oka hátramaradásunknak, mert még összes hasznát sem ismerjük házi szárnyasainknak s a hús, tojás liba-kacsánál a toll felhasználásával, kimerítettnek gondoljuk a házi szárnyasok értékesítését. Pedig van azoknak még egyéb hasznuk is és éppen erre akarok rátérni ez uttal.

Ha csak két tyúkot is ültetünk tavasszal s azok rendes körülmények között 15-15 csirkét kikeltének, úgy a harminc csirke után mire megnőnek és eladása kerülnek s a két anyatyúk és a kakas után annyi összegyűjtött trágyánk marad, a mennyi nekünk egy pár csirke belekerül; a haszon tehát majdnem 7 százalékos tesz ki egy fél év alatt, tehát 14 százalékos törleszt évenként a befektetett tőkéből, — a mi pedig teljesen megfelelő kamat.

Mert nem szabad felednünk, hogy szárnyasaink trágyája igen magas értékű a dísz- és konyhakertészetben s az elsőnél, mint vízben felolvasztott öntöző anyag, a másodiknál pedig mint közönségesen alkalmazott trágya jön használatba.

Nem rég fejtegettem e lap hasábjain, hogy mily mohó étvágygyal fogyasztják szárnyasaink a föld kukacait és férgeit. Ha ezen tulajdonságukat észszerűen felhasználjuk, úgy ezt is, nagyon mérlegelendő előnyünkre fordíthatjuk olyformán, hogy tavasszal a frissen felázott veteményes és virágos kertre bocsájtjuk szárnyasainkat s azok annak földjét rövid idő múlva teljesen feltúrják és megszabadítják minden kártékony féregtől.

Ezt a tisztítást úgy kell rendszeresen üznünk, hogy nagyobb, mintegy két méter hosszú és egy méter széles, fűzfából font, úgynevezett borítókosarakat készítettünk s azokat helyezzük el tiz-tiz baromfival egy helyről a másikra, mindaddig, míg az egész kert meg nem tisztult.

Egy 2500 m² terület öt ilyen borítókosár segítségével, tehát ötven szárnyással, huszonöt nap alatt teljesen meg lehet tisztítani, mert egy-egy kosárral hús, ötrel pedig száz négyszög méter tisztítunk meg egy nap alatt.

A szárnyasok addig, míg a kertben vannak, tehát a mi esetünkben huszonöt napig, reggeltől estig folyton kaparnak és keresnek

A M. KIR. POSTA ÉS TÁVIRDA SZÁLLÍTÓJA.

TELEFON SZ. 412.

Bernáth Ede Sándor

Kerékpár, Varrógép Raktár és Mechanikai műhelye

Kolozsvár.

Az összes világhírű bel- és külföldi kerékpárok és varrógépek, azok felszerelése és egyes részeinek állandó nagy raktára és javító műhelye.
Aranyéremmel 5 évig felelek. (529.)

Nagy raktár szőnyeg-, paplan-, pokróc- és matrácokban! — Valódi Linoleum- és cocos szőnyeg.

SÁRGA KRISTÓF

Alapítatott: 1873.

fehérenemű és vászonraktára,

Alapítatott: 1873.

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca (Belközép) 3. szám.

Dus választék minden kivitelű divatos férfi- és női ingek-, alsó-nadrágok, gallérok, kezeltők-, nyakkendők- és harisnyákban. Valódi francia fehér- és színes lenbátiszat zsebkendők.

Különlegességek: színes á-jour

kávés-terítők- és asztalterítők-, goblin ág- és asztalterítők-, csipke-, gyapjú- és chenil-függönyök-, pamlag-szőnyegekből.

Ujonszülöttek részére garnitúrák, paplanok, matrácok- és kocsitakarók.

Nagy választék butorszövegek és szőnyegekből.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségére kívánt mindenféle fehérneműek pontos elkészítését, kitűnő szabás és jó összeállításra leg-nagyobb figyelem fordítatik.

Valódi kősmárki lendamaszt asztalnemű 25% gyári áron alól kapható.

Bagosy és Társa pitömester-építési irodája

Kolozsvárt, Jókai-u. 7. szám alatt.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkálatok, valamint tervezetek, költségvetések és becslések elkészítését.

(531.)

s ezen idő alatt egyéb élelemre egyáltalán nem is szorulnak.

Hány százalék haszon ez, azt minden tenyésztő kiszámíthatja, a mint ki is számítja azt a kereskedő szellemű angol; mert Angliában ez a módszer már nagyon régi idők óta van használatban, úgyannyira, hogy tavaszszal ott minden veteményes kertben találhatunk ide-oda hordható s az állatseregletek kalitkáihoz hasonló és a célnak megfelelő nagyságú alkotmányokat baromfiakkal.

De a mellett, hogy egy oly területű föld, illetve zöldségeskert, a melyet megfelelő számú szárnyas egy hónap alatt tisztít meg mindenféle kártékony rovarról s ez által nem kell gyakran egy-egy ágyba négyszer-ötször palántálnunk azért, mert az ifjú növények gyökereit a férgek folyton kirágják: még azon nagy előnyünk is meg van, hogy ezen földterület, bármennyire kihasználattott legyen az előző év terményei által, még sem szorul több, mint az illető, megfelelő számú baromfiállomány egy évi trágyájára, javításképen.

Spanyolországban is annyira ismerik a házi szárnyasok eme kétoldalú hasznát, hogy ott egész pulykacsordákat tartanak a szőlőbirtokok s azokat minden egyéb táplálék nélkül, szabadon hagyják a bekerített szőlőben bogarászni egész éven át, kivéve a szőlő érési idejét, a midőn is elzárva és szemre fogván az állatokat: meghizlalják és eladják az egész állományt, kivéve a tenyésztőket s a kakast.

Ez a magyarázata annak, hogy a spanyol gazda szőlője oly annyira féregmentes, miként ott még mai napig sem tudott a filoxera általánosan tért hódítani a régi szőlők között s e mellett azoknak földje is megrágyázódik a pulykák által évenként legalább 30 százalékban, még pedig oly trágyával, a melyhez fogható jó aig van a szőlőre.

Ha gazdáink megszívelik jóakarató szavaimat, úgy bizonyára nem fogják kárát vallani.

Krenedits Ödön.

A tejminőségkérdésének szabályozása.

(György Endre, a m. kir. földmívelésügyi minister londoni szaktudósítójának jelentése.)

Azon különböző törvények, a melyek az étel és ital hamisításának meggátlása végett hoztak és különösen az 1899-iki Sale of Food and Drugs Act kivánatosná tette szabatos meghatározását annak, hogy hol kezdődik a hamisítás az egyes élelmi cikkeknel, hogy tehát melyek azon lényeges tulajdonságok, a melyek az árú valódiságára megkívánatnak,

A Board of Agriculture egy bizottságot bízott meg azzal, hogy megállapítsa azt „minő hiánya a valódi tej vagy tejfel rendes alkat-elemeinek, vagy idegen anyagok vagy víz mily mértékű hozzáadása a tejhez (beleértve a tejsűrűt) vagy tejfelhez állapítja meg azt a feltevést, hogy az a tej vagy tejfel — míg csak az ellenkező nincs bebizonyítva — nem valódi“. Ezen bizottság tagjai gyakorlati gazdák, vegyészek, tanárok és a Board of Agriculture kiküldöttei voltak.

A bizottság jelentését most tette közzé a Board of Agriculture s ez idő szerint a bizottság javaslata képezi az angol gazdakörökben a legélénkebb vita tárgyát.

A bizottság összes tagjai egyértelműek voltak annak javaslásában, hogy a Board of

Agriculture állapítsa meg szabályrendeletileg a tej minőségének minimalis határait; a tejfelre nézve azonban csak annyit javasoltak kimondani, hogy gelatin vagy bár minő más anyag bekeverése azon feltevésre szolgáltat okot, mikép az nem valódi.

A tej minőségének legalsó határait nézve már hosszú évek elgött épen a gazdaközönség köréből javasolták azon megállapítást a hamisítások meggátlása céljából. Sőt a legtekintélyesebb testület, a Central Chamber of Agriculture a minőség fokozatára nézve is tett már 1895 ben javaslatot, a mely javaslattól azonban legutóbb, 1901-április 30-án tartott ülésében némileg eltért.

Szembeszökő a minőség legalsó határánál a megállapítás nehézsége. A tej minőség függ a talajtól, függ a tej különböző természetétől és az évszaktól is. Ezért a javaslatok egy része az volt, hogy a tej különböztessék meg vidékek, fejedések és évszakok szerint és mindegyikre külön minimumok állapíttassanak meg. Mindegyik ellen azonban szembeszökő volt az ellenvetés is. A fogyasztó a törvény értelmében azt keresi, mit van neki joga megkövetelni a tej minőségétől s nem azt akarja ellenőrizni, hol tartja a gazda a tehenet, mikor feji, mit ad enni s mikor borjazzatja? Tényleg konstatalva lett, hogy még a legjobb minőségű tejet adó Jersey fajta marhánál is, tavasszal, különösen az esteli fejésnél, mely szállítási kényszer miatt néha csak 6—8 órával van később a reggeli fejésnél, a tej minősége sokkal rosszabb, mint a legrosszabb tehénnél is száraz takarmányon, reggeli fejésnél.

Mindezek dacára a bizottság azt ajánlja a kormánynak, hogy a minimalis minőséget ugyanazon számban fejezze ki, és mindazon esetben, a mikor az a minőség nincs elérve, a tejeladó ellen mondassék ki az elővétele, mikép teje hamisítva van akár vízzel, akár lefelezett tejjel, akár más módon. Természetesen a gazda ez esetben köteles igazolni magát és a gazdakörök nagy súlyt fektetnek arra, a mit ők a tehenre való apellálásnak neveznek, tudniillik arra, hogy a tehen megfelelő időben ellenőrzés alatt fejessék meg s csak akkor következzenek be a büntető szankció, ha ez a gazda ellen bizonyítana.

A bizottság által kihallgatott tanúk vallomásából az tűnt ki, hogy Angliában az eladásra szánt tej átlagosan 12,5—12,8 százalékig tartalmaz szilárd anyagokat és ebben 3,7—4%-ig zsiralkatrészeket. Ehhez képest javaslata az, hogy mondassék ki a Board of Agriculture által, hogy ha valamely tejnél az találtatik, hogy az összes szilárd alkatrészek 12, a vajzsir 3 $\frac{1}{4}$ %, a többi szilárd anyagok pedig 8 $\frac{1}{2}$ % alatt vannak, a további vizsgálat rendeltessék el, a tej gyanusnak találtván. A bizottság egyes tagjai külön véleményt adtak be; az egyik a tavaszi időszakra külön minimumot akar megállapíttatni, a másik az összes határt lejjebb szállítani, még pedig 11,75%-ra, a vajzsir határát is leszállítva a március—júniusi időnyre 2,75%-ra. Ezen véleményhez járultak hozzá nagyobbára a gazdakörök is, annyival inkább, mert tényleg a gyakorlati gazdák javaslata magában a bizottságban is inkább e felé hajlott. Kivánatosnak tartják ők is az ellenőrzést, a hamisítások meggátlását és e célra szükségesnek találják a minimalis minőség szabatos megállapítását, azonban ha a tej minden időben ezen minimalis mérték szerint itéltetik meg, a jóhíszemű

gazdát kitennék a hamisítás gyanujának, ha oly határt állapítanak meg, a melyet néha csakugyan nem lehet elérni.

Meg kell még jegyeznem, hogy a Board of Agriculture felszólítására a vasúttársaságok kijelentették, hogy a vasuti szállításoknál nem fogják ellenezni a tejes edények lezárását és lepecsételését, hogy így az eladó gazda felelőssége egész határozottsággal megállapítható legyen.

A többi tejterményekre nézve nincs ily határozott javaslat. Azt, hogy a gelatin vagy más anyag hozzáadása további vizsgálatnak veti alá a tejfelt, már érintettem; leszédett teje nézve végső határu a szilárd alkatrészek 9%-a javaslatilag kimondani és a sűrített tejnél a vajzsir 10%-a, a nem zsir szilárd alkatrészeknek pedig 25%-a javaslatilag. Ezek ellen nincs kifogás egyik részről sem s így valószínűleg bele jönnek a szabályzatba.

Végül azt akarom kiemelni, hogy a sűrű lakosság és népes városok miatt a tejjgazdaság sokkal nagyobb horderővel bírván Angliában, mint másutt: a gazdaközönség nagy érdeklődése a kérdés iránt szembeszökőleg jogosult annyival is inkább, mert az élelmi szerek hamisításának ellenőrzése különös gondját képezi a törvényhozásnak és közigazgatásnak egyaránt.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Helyes dolog-e az ugar kiküszöbölése? Mióta ki lett adva a jelszó, hogy mezőgazdasági üzletvitelünket úgy saját érdekünkben, mint a köz érdekében belterjesebbé kell tenni, s midőn épen ezért a takarmánynövények, a kapások s a kereskedelmi és ipari növények mind nagyobb tért foglalnak, az ugar művelés mindinkább vesztett évszázadokon át fenntartott jelentőségéből. Egyre szaporodik azon gazdaságok száma, melyekben a szántóföldet minden évben bevetik, de ezzel szemben sajnos, nem látjuk azt az eredményt, melynek az ugar kiküszöbölésével kellene együtt járnia; nem látjuk pedig azért, mert az ugar elhagyását helytelenül fogják fel, nem tekintvén az eljárást egyébbnek, mint a termések fokozására irányuló törekvésnek, legtöbbször a talajerő rovására. Szó sincs róla, a jelenlegi viszonyok között egészen természetesen, hogy a gazdák csökkentik az ugart, mert hiszen köztudomású, hogy az ugar műveléssel egy esztendei termeléstől fosztatunk meg, de azért földünk után az adót ép úgy kell fizetnünk; de mindezzel saját romlásunkat siettetjük, ha az ugar művelést mellőzve, nem gondoskodunk egyúttal olyan változtatásokról, melyek az ugar kiküszöbölésének mellőzhetlen folyamatai. Mert nézzük csak, mi az ugarlás célja? Egyrészt az, hogy oly gazdaságokban, melyek elegendő trágyával nem rendelkeznek, ez által teremtsük elő a tápanyag szükségletet, de másrészt és még inkább az, hogy általa javítsuk a fizikai tulajdonságaiban megromlott talajt, s hogy az legyen a nagy mennyiségben elszaporodott gyomok kiirtásának egyik legjobb eszköze. Már most, ha felhagyunk az ugar műveléssel, de nem gondoskodunk a talajerő fenntartásáról, a jó művelésről s a gyomok irtásáról egyéb úton, úgy bizonyára sokkal nagyobb hibát követünk el, mintha továbbra is ugaroltuk volna. — Igenis kiküszöbölhető az ugar, de ez csak akkor lesz

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és mütrágya-gyára ajánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. e. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-án alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet“ raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szm.

(502.)

helyes eljárás, ha megvannak a feltételek a belterjesebb gazdálkodásra való átmenetelre, ha kifizeti magát az igás-és haszonállat-állomány szaporítása, ha kevesebbe kerül a nagyobb mennyiségű istállótrágyának előállítására, ha van tőkénk a belterjesebb gazdálkodásnál ma már ugyszólván nélkülözhetlen műtrágyák beszerzésére, szóval ha minden tekintetben eleget tudunk tenni a belterjesebb gazdálkodás követelményeinek. Ellenkező esetben helyesebb megmaradni az ugarművelés mellett.

† **A kavicsos talajok takarmánya.** Ha valahol nehéz a gazdálkodás, úgy első sorban a kavicsos talajokra mondhatjuk ezt, amelyben nemcsak a föld megmunkálása tekintetében találunk minduntalan nehézséget, hanem a termelő növények megválasztása is gondot okoz. E gond különösen a takarmánynövényeket illetőleg lép előtérbe s nem egy olyan vidékkel találkozunk, a hol ugyancsak próbára teszi a föld kavicsos minősége a gazdának türelmét. Alábbi sorainkban arra nézve óhajtunk tanácsot adni, hogy mily növényeket termeljünk takarmányszerzés céljából a kavicsos földeken. Legjobb növény határozottan a baltacim, különösen ha az nem egymagában, hanem egy-két fűfélével keverten vetetik. A lóherével szemben előnye az, hogy a szárazságot sokkal jobban eltűri, nem vénül el oly hamar, szárítása is könnyebb, levelei nem peregnek le oly könnyen s nem puffaszt; de viszont hátránya, hogy évenként csak egy biztos kaszálásra számíthatunk és sarjefejlődése csakis csapadék esetén kielégítő. A baltacimról tiszta vetés esetén jó erőben levő földbe kat. holdanként 80 kg.-ot vetünk tavasszal védőnövényvel épp úgy, mint a hereféléknél; a különbség mindössze abban áll, hogy magját mélyebben kell aláakarni. Ha a baltacimot fűvel keverten vetjük, úgy még jobb eredményt érhetünk el, a mennyiben sűrűségét hosszabb ideig tartja meg s legelőnek is jobban használható. A keverékhez csomós ebirt, francia perjét, nyulszapukát és verféjt csábait használhatunk ugy azonban, hogy a baltacim az összes magszükségletnek legalább is 50%-át tegye ki. Nagyon jó sikerrel kultiválható még kavicsos talajon a nyulszapuka egymagában is s ebből holdanként 10—12 kg.-ot vetünk el vagy ősszel vagy tavasszal, szintén védőnövényvel. Igaz ugyan, hogy e takarmányt a lovak nem eszik, de a juhok annál inkább. Ha kizárólag kapáljuk, úgy 2—3 évig, legeltetve pedig 3—4 évig használható, feltéve, hogy a mag jól elkészített s istálló és műtrágyákkal megjavított földbe került.

Háztartás.

† **A gyümölcsöz készítése módja.** Ha az ember már tudja az iz főzési módját, akkor szükségtelen minden egyes gyümölcsfajnál más módszert keresni. Nem mindenki tud azonban úgy lekvárt főzni, hogy az megtartsa a gyümölcs eredeti ízét és színét. A fő szempont, hogy az iz elálljon és ennek feláldozzák a gyümölcs aromáját. A helyes készítésnél a következő dolgokat kell figyelembe venni.

A gyümölcs, zöld ribizkét kivéve, érett legyen, de nem túl érett. Minden hibás szemét ki kell válogatni. A gyümölcsöt lehetőleg száraz napos időben, reggel, a mikor már a harmat elmult, kell szedni. Ha rögtön nem foghatunk elkészítéséhez, úgy hideg, száraz helyen tegyük el. Kevés gyümölcsöt lehet megmosni, hanem tisztán le kell törölni használat előtt. Vidéken, hol a gyümölcs a háznál terem, mindezeket a felsorolt dolgokat könnyen lehet teljesíteni és természetesen az egész eljárás és az eredmény sokkal jobb.

Fontosak még a főzödények. A legajánlatosabbak a zománczottak, de arra vigyázni kell, hogy sehol ne legyen megsérülve. Keveset csak hosszú fakanalat szabad használni, míg kóstoláshoz, ha nem akarjuk, hogy a gyümölcs színét veszítse csak ezüst kanalat vegyünk. Szükséges még két flanel tarisznya a gyümölcs szűrésére, egy a tiszta,

egy pedig a színesnek, egy hajsál szita és néhány nagy, fehér, erős musselin darab át-szűrni a gyümölcsöt, ha azt akarjuk, hogy az iz különös tiszta legyen.

A cukor, melyet az iznél használunk különböző okokból, kell, hogy a legjobb legyen. Ez tiszta és nem habzik annyira; az izt nem kell oly soká főzni és a színe szebb lesz. Ha a gyümölcsöt egészben akarjuk eltenni, akkor levéből kivonatot kell készíteni, a mit úgy érünk el, hogy huszonnégy óráig cukorban hagyjuk és mielőtt a gyümölcsöt összekeverjük előbb felfőzzük, de rendszeren nem kell annyira vigyázni, hogy a gyümölcs egészben maradjon. Ez esetben jobb, ha a gyümölcsöt felforraltjuk és azután keverjük össze a cukorral. Különösen ajánlatos ez az eljárás, ha a gyümölcsöt nedves időben szedtük. Mert nem a cukornak kell forni, hanem a gyümölcsnek. Mennél rövidebb ideig főződik a gyümölcs és cukor együtt, annál jobban megmarad a jó íze és tartalma.

Sokszor, ha nedves a gyümölcs, az egész cukor sem elég, hogy megsűrűsödjék és ha egy fél óránál tovább főzik, pedig sokan vannak, kik másfél, sőt két óráig is tűzön hagyják, ragadós lesz és elveszti eredeti ízét, a színe pedig egészen megsötétedik. Egyetlen módszer, hogy a gyümölcsöt cukor nélkül főzzük. Ha nagyon folyós a gyümölcs, úgy semmi vizet nem szabad hozzá önteni, Minél rövidebb ideig főzik az izt annál jobb, husz percnél tovább semmi esetre sem, de tíz perc is elegendő.

A tűz elég erős legyen, de nem túlságos. Az edényt jobb a tűz fölött lógatni, mint közvetlen a tűzre tenni. A gyümölcsöz gyorsan forrjon, gyakran kell keverni és a habot rögtön eltávolítani.

Az izt forróan kell üvegekbe tölteni és rögtön bekötni, azután ha kihült, teszszük csak a végleges helyükre. Azt is jól meggondoljuk, hogy hol lesz ez, ha nedves helyre teszszük akkor penészedik, ha melegegre, úgy kiszárad, legjobb tehát, ha száraz hidegben áll.

Az iz készítésénél legjobb, ha az egész asztalt régi újságpapírral fődjük be, hogy bátran tehessük rá a kormos edényt és végzessük el a dolgunkat.

Még sokat lehetne írni az izek készítése módjáról: Ez oly művészet, melyhez sok évi tapasztalat kell. Minden családban vannak bizonyos szokások és különböző ízlesek, mely szerint készítik az izeket és más ételt.

P. F.-né.

IRODALMI SZEMLE.

Könyvismertetés.

Fokányi László m. kir. állatorvos, „Utmutató a vasuti állatorvos szakértők részére” című művének II. évfolyama, illetőleg kiadása most jelent meg. A mű első kiadásáról lapunk múlt évi 42-ik számában elmondtuk véleményünket, melyben feltétlenül elismertük a szerző körültekintő gondosságát a kiadott rendeletek és szabályok czélszerű csoportosítása és általában a mű összeállítására körül kifejtett tevékenységét.

A most közreadott II-ik műben az újabb rendeletek és változott viszonyok szerint találjuk teljes egészében az állatok és állati nyerstermények vasuti szállításához szükséges tudnivalókat, a mivel bizonyára ugy az állatorvosoknak, mint az állatszallító közönségnek kiváló szolgálatot tesz a szerző.

Kevesen gondolják alapjában át, hogy milyen fontos tényezője a szabályszerűen lebonyolított állatforgalom közgazdasági életünknek s még kevesebben azt, hogy az állatforgalmat szabályozó rendeletek tömkelegében mily nehéz eligazodni, ha nincsen egy jó vezérfonál kezünkben, melyben minden felmerülhető kérdésre gyorsan megkapjuk a kimerítő és hiteles választ.

A szóbanlevő, zsebnaptár alakú könyvecske ebben a tekintetben minden kívána-

lomnak megfelel s nemcsak e vizsgáló orvosok, — hanem szállítófelek részére is nélkülözhetlen tanácsadó szolgál. A felőlt anyag czélszerű elrendezése és csoportosítása könnyen áttekinthetővé teszi az egész tárgyat, s ugy az általános intézkedések, mint a részletes utasítások röviden, tömören domborodnak ki a műben, a mi azt jelenti, hogy minden értelmet zavaró felesleges szót kihagyott és minden szükségest belefoglalt a szerző.

A mű bolti ára 3 kor., megrendelhető szerzőnél Budapest, Földművelésügyi miniszterium.

Külföldi lapokból.

Az olajgyártás hulladékai minden bizonyosan első helyen állanak az erősítő tápszerek között. Izletesekek, nagy a fehérje- és zsirtartalmuk s aránylag olcsók, ezért különösen alkalmas táplálék-keverékek előállítására, pl. zöldtakarmánynál, gumós, gyökértakarmánynál stb., melyek főleg nitrogént nem tartalmazó kivonatanyagokból állanak. Nagy előnyük, hogy nitrogéntartalmuk alkotórészeik könnyen emészthető fehérjék alakjában vannak jelen, melynek egész 96%-át képes az állat kihasználni. Azonkívül sok keményítő, sőt kevés cukor is van bennök. Legczélszerűbb szárazon etetni fel az olajpogácsákat, de dara-nagyságra törve össze, mert különben az emésztő nedvek nem járhatják át kellően.

Repepogácsa. Az állatok nagyon szívesen eszik. Fejős tehéneknek naponta és fejenként 1½ kiló a legnagyobb adag, nagyobb adag a tejet kellemetlen ízűvé teszi. Hízó ökrök 3 kilót is elbirnak naponta a mustártól mentes repepogácsából. Disznónál naponta és fejenként 250 gr. a legtöbb. Nagyobb mennyiségben való adagolásnál a hús laza, olajos és kellemetlen ízű. A repepogácsa zsirtartalmát megközelítőleg úgy határozzuk meg, hogy egy kis darabkát levélpapír között összesajtolunk. Ha 9%-nál több zsír van benne, akkor a papírban határozott zsirfoltok lépnek fel. Összetétele: víz 10.4%, nyersprotein 30.7%, nyers zsír 9.8%, nitrogéntől mentes kivonatanyagok (keményítő) 30.1%, nyers rost 11.3%, hamu 7.7%.

A lenmagpogácsa kellemes ízű és tejelő, fiatal állatok számára különösen jó. Mint hízaló szer csekélyebb értékű. Elválasztott borjúknak az első télen naponta 80—150 gr. ot adagolunk feláztatva. Lesoványodott lovaknál is igen jó eredménnyel adagolható. Naponta 500 gr. etethető fel. Összetétele: víz 11.8%, nyers protein 28.7%, nyers zsír 10.7%, kivonatanyagok 32.1%, nyers rost 9.4%, hamu 7.3%. Főleg rossz húsban levő fiatal disznóknál alkalmazható igen jó eredménnyel. Kismértékben megfőzve adagolandó.

Anapraforgómag pogácsa könnyen emészthető s igen nagy a fehérje tartalma. Főleg fejős állatoknak jó, mert a tejelést elősegíti. Ugy a tej, mint a vaj ezen táplálék után jobb és kellemesebb ízű lesz. Az állatok szívesen eszik s nagyobb mennyiségben is veszély nélkül adagolható. Összetétele: víz 10.8%, nyers protein 38.0%, nyers zsír 15.1%, nitrogéntől mentes kivonatanyagok (keményítő, cukor stb.) 27.1%, nyers rost 13.5%, hamu 6.7%. A hámozott (héjazott) vagy legalább félig héjazott napraforgómag pogácsa sokkal jobb, a héjazatlannál, főleg fejős állatoknál. A kézisajtóval készített pogácsák nagy zsirtartalmuknál fogva, (20%) főleg hízó állatoknál igen jó eredménnyel használható. (Der Deutsche Landw.)

Próbák a tehének takarmányozásával. Igen érdekes és a mellett igen fontos takarmányozási kísérleteket tettek ez irányban újabb Angliában. Az egyik kísérletnél (a Cirencesteri kir. mezőgazdasági akadémiánál) az I. csoportban naponként 4 lb. (1 lb. = 453.592 gramm) héjazott gypotmag-pogácsát, 10 lb. törökbuza lisztet, 18 lb. szénát és szecskát, 15 lb. répát; a II-ik csoportban: 7 lb. lenmagpogácsát, 3 lb. zablisztet, 18 lb. szénát és szecskát, 15 lb. répát — I-ben hetenként és fejenként a kiadás volt 6 s. 2 d. (1 s. = 1.201 korona, 1 d.

= 10 fillér), II-nél 7 s. 10¹/₂ d. Alapjában véve a kétféle takarmányozás gyakorlatilag egyenértékűnek tekinthető. De a kísérlet mégis a gyapotmagpogácsa és kukoricaliszt javára dönt, minthogy ez sokkal olcsóbb táplálási mód, mint a lenmagpogácsa és zabliszt. A másik kísérletnél 4 csoportot próbáltak ki. Az I-nél héjazott gyapotmag pogácsát, málélisztet, szénát és szalmát, a II-nél lenmagpogácsát, szénát és szalmát, a III-nél héjazott gyapotmagpogácsát, zabdarát, szénát és szalmát etettek föl. Répát naponta 3-szor adagoltak. A legtöbb testszaporulat mutatkozott az I. és III-nál. Tehát megint a gyapotmag pegácsa javára dönt el a kísérlet, mert nemcsak jobban táplált, de sokkal olcsóbb is volt a lenmagpogácsánál. A különböző takarmány-keverékek utáni trágyaminőséget tekintve, végleges eredmény még nincs, de annyi bizonyos, hogy a gyapotmag-pogácsa és kukoricaliszt után a trágya sokkal gazdagabb, mint a lenmagpogácsa után. (Journal of the royal agricultural society.)

Burgonya-kísérletek Skótországhban. Nagy fontosságú kísérleteket tettek 19 tanyán (farm) Skótország nyugati részében annak megtudására, hogy a műtrágya használható-e részben az istállótrágya helyett s ha igen, milyen keverék felel meg a legjobban. Az általános eredmény a következő volt. Megjegyzendő, hogy az adatokban így értendő *kálium* mindig = 50 kgr., *kénsavas kálium*; *phosphát* = 200 kgr. *superphosphát* és *nitrogén* = 59 kg. *kénsavas ammonia*.

A trágyázás volt 40 5 ár-onként:

	Általános hozam	ton.*	cwt.**
Semmi trágya	4	14 ¹ / ₂	
20 ton istállótrágya	9	15	
10 " " " " " " " "	8	4	
10 ton istállótrágya + kálium	8	12	
10 " " " " " " " " + phosphát	8	12	
10 " " " " " " " " + nitrogén	8	14	
10 " " " " " " " " + nitrogén és kálium	9	2	
10 " " " " " " " " + nitrogén és phosphát	9	5	
10 " " " " " " " " + nitrogén, phosphát és kálium	9	12	

Ha 143 font (1 font = 0.5 kg.) salétrommal helyettesítették az 50 kgr. kénsavas ammoniát, a hozam valamivel kevesebb volt, kivéve ha kálium és phosphát használtatott vele vagy istállótrágya. Legjobb tehát e szerint a kálium, phosphát és nitrogéntrágya felezésben istállótrágyával keverve, mert csak 150 kgral volt ezen trágya után kevesebb termés, mint a 20 ton istállótrágya után. A kísérleteket Wright professzor vezetése alatt a legszigorubb ellenőrzéssel végezték. (Agricultural Gazette.)

JOGI TANÁCSADÓ.

M. A. Az, hogy az ön lokomobilja annak a másik gazdának a földjén és az ő igája által vntatva fordult föl és sérült meg, csak abban az esetben lenne az illető birtokos által föltétlenül kártérítendő, ha valamely szerződésükben, vagy megállapodásukban világosan kikötötték, hogy a szállításért minden felelősség a másik, a gépet elszállító birtokost terheli. Ha ez kikötve nem volt és miután az ön saját gépésze ügyelt föl a szállításnál, aligha fognák birtokos társát a kárban elmarasztalni Itt — úgy látszik — vis major esete forog fönn, mert csak szerencsétlen véletlen volt, hogy a tézsla csikojtója eltörtött és ezért a lokomobil fölfordult és megsérült. Eről a birtokostársa csak akkor felelhetne, ha bebizonyítható lenne, hogy a csikojtó nem bírhatta meg a szállítást és ha arra ön, vagy a szállítás felügyeletével megbízott gépész őt, előre figyelmeztette volna. Az esetleges pör kimenetele több, mint kétséges volna.

B. Gy. A cselédségélpénztárba rendez

tagnak fölvevett 6, katonai tényleges szolgálatra köteles bérese nem veszíti el tagsági jogát, ha katonáskodása alatt tagsági díjat nem fizetnek is. Kötelesek azonban a tényleges katonai szolgálat megkezdése előtt, valamint befejezése után a legközelebbi fizetési határidő (december 31, vagy június 30.) előtt tagsági könyvével és katonakönyvvel tagsági jogának föntartása végett a községi előljáróságnál jelentkezni.

M. D.-nek Deés. A földmivelésügyi miniszter épen a kéredezett tárgyban fontos határozatot hozott közelebb 93,307/900. sz. a., amelyben kimondja, hogy a magvak tisztaságának és csiraképességének meg nem jelölése, 10 kg.-mon alóli mennyiségben való árusításnál, az 1895. évi XLVI. t.-c. alapján hamisításként nem büntethető. A szóban forgó ministeri határozat a következő:

„Sz. város köz. bizottságának. A bizottságnak másodfoku ítéletét, melylyel K. D. sz.-i lakost nem arankamentes lóheremag forgalomba hozatala miatt az 1894. évi XII. t.-c. 51., illetve 94. §. k) pontjába ütköző kihágásért 20 k. pénzbüntetésre, behajthatatlanság esetén 4 napi elzárásra, továbbá az 1895. évi XLVI. t.-c. 4. §-ába ütköző kihágásért a kbt. 21. §-ának alkalmazásával 40 k. főbüntetésre s ugyanazon törvény 22. §-a alapján behajthatatlanság esetén további 2 napi elzárásra változtatható 40 k. pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítélte, továbbá 2 k. vizsgálati díj megfizetésében elmarasztalta s egyúttal kimondotta, hogy a hatóságilag lezárolt lóhere újbóli forgalomba hozása csak akkor engedtetik meg, ha az hatósági ellenőrzés mellett kitisztíttatván, arankamentesnek bizonyulna és hogy a rostaalj megsemmisítendő, marasztalt félnek fellebbezése folytán felülvizsgálat alá vettem s ennek eredményéhez képest a másodfoku ítéletet az 1894. évi XII. t.-c. alapján kirótt büntetést megállapító, valamint a vizsgálati díj megfizetését és a zár alá vett mag kitisztítását elrendelő részében indokainál fogva helybenhagyom, ellenben annak az 1895. évi XLVI. törvénycikkben alapuló részét megváltoztatom s panaszlottát a most említett törvénycikkbe ütköző kihágás vádja és következményei alól felmentem, mert az 1895. évi XLVI. t.-c., illetőleg az annak végrehajtása tárgyában kiadott rendelet a magvak tisztaságának és csiraképességének megjelölését csakis a 10 kg.-mon felüli mennyiségben történt forgalomba hozatalra nézve rendel s panaszlott tagadásával szemben az, hogy ő a vető- és fűmagvakat 10 kg.-on felüli mennyiségben is árusította, beigazolást nem nyert, sőt azon körülmény, hogy panaszlott vetőmagvak elárusításával csak mellékesen foglalkozik, ezen védekezését valószínűvé teszi.“ Ez világosan megjelöli azt az utat, melyet önnek követnie kell.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések czimű rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Szemle.

Nem lenne csodálatos, ha az Olt melléki lakosság instanciát adna be a római pápához, hogy a Medárdust hagyná ki a kalendárium-ból. Délkeleti Erdélyben bevált a jóslat, melyet a 40 napos eső dögában a nevéhez fűzött a monda. Itt csakugyan nap-napután úgy szakadt az eső, hogy minden meder szinig van. Egyszer lett volna e vidéken jó termés s most 70%-nyi kárt tesz a hó Istenáldás. A rozs már 10 napja készen van s most már megfakul; a búza jól eredt, de ma már a kalász piros a rozsdától, az árpa is erősen barnássá vált, a zab megállott növéseben. Az útról, vasútról a szép kalásztenger látszik, de ha közéje gázolunk, víztengerben járunk, a melyben már most is millió béka kuruttyol, akárcsak a nádásban. A levegőben már is érzik a rothadt

szalma és szem szaga. A fűtermőhelyek közül még azok jártak jobban, a melyeket le nem kaszáltak, mert a renden levő már elromlott a víz s iszap alatt. A burgonya s tengeri méreg állotta a sarat, de ma már az is sárgul a sok víz miatt. Tetőzi a bajt, hogy helyenként oly rohamosan omlik alá az összegyűjtött víz a hegyekről, hogy áradásokat okoz. Előpatak, S.-Szt.-György, Zágon s Fogaras vidéke vannak erősen eliszaposítva. Még hozzá sem fogtak e vidéken az aratáshoz, pedig nő a sárga rozsdá az anyatermés testén.

S ha elmélkedünk azon, hogy az erős lejtésű Háromszék s a Fogarásban ma már nem lassu tempóju az esővíz tovamozgása, de áradásszerűen rohamos, keresvén ennek az okát, feltűnik, hogy a messze kéklő Kárpátok meredek oldalain ritkul az erdő. Nincs a mi gátolja a vizeket a lerohanásban. Azonban tudjuk azt, hogy mostanában sok holtkézbeli erdő felszabadult s halljuk is hírét annak, hogy a nagy faiparosok miként igyekeznek magukat reávetni a székeley bőséges erdőségekre, de még nyomatókasan beszélnek a „Csiki Lapok“ júliusi 13-ik számában olvasuk, hogy az erdőfelosztást siettető faiseurok 100-120 000 korona sápot dugdosnak zsebre s így a legkisebb erdőparcellát kapott apró székeley alig nyer valamit az erdőfelosztásból, ellenben pusztul az állattenyésztése, mert az erdei legelőkről ki van tiltva. Ugy érezzük, hogy ez az erdőpolitika lesz a székeley kérdés betetőzése. Súlyosbitják még a feltűnő bajt olyan jelek, hogy az erdőosztás és eladás nyomában újból feltűntek a négylovas parádés fogatok, a mi szintén azt bizonyítja, hogy: „van már tisztí kosztra!“

A rossz időjárás mellett még a komló áll az erdélyi részeken a legjobban, de ha még 5-6 napig tovább tart ez a rothadt idő, úgy ellepi a komlót a féreg, a korompenész, a ragya s meg is fog sárgulni. Hirt kell itt adnunk arról, hogy ilyen a képe az egész Dél-Német komlóvidéknek, a hol helyenként csak ¹/₄ termést várnak. Valamivel jobb Csehországban: s tényleg, ma már itt vannak a tudakozódó levelek külföldi piacokról; keresik a magyar komlót. Ne ugorjunk a kis árakba, de túlsókat se kívánjunk, mert megint hoppon maradunk!

— **A termés.** A földmivelésügyi miniszternek a gazdasági tudósítók jelentései alapján most közzétett jelentése sajnálattal konstatálja, hogy az idei búzatermelés jelentékenyen kisebb eredményt fog adni a múlt évinél. De csalódás éri a gazdát minden kalászos terménynél, a mi főképen az elemi csapásoknak és nagymérvű rovarkároknak lehet betudni.

A jelentés főbb adatai a következők:

Az *ősz* és *tavaszi* búzával bevetett terület első próbacseplések eredményei alapján — s a gazdasági tudósítók és miniszterium szakközegeinek adatai szerint kat. holdanként és országos átlagban körülbelül 6 métermázsá búzatermés remélhető. Az idei búzatermés tehát, szemben a múlt évivel, több, mint két millió métermázsával ígérkezik gyengébbnek. A termés-eredmény országos átlagban sem kvalitás, sem pedig kvantitás tekintetében nem felel meg a várakozásnak.

Az *ősz* rozs és *kétszeres* aratása a hegyvidékek kivételével jóformán mindenütt befejeztetett; a cesplés különösen az Alföldön már nagyban folyik. A rozs terméskilátások is több helyen esökkentek, és így az idei rozstermés mennyiségileg jobbnak ígérkezik a tavalyinál.

Az *ősz* árpa nagyobbára már kicsépeleték, az eredmények többnyire a közepes átlagnak, de részben csak gyenge közepes átlagnak felelnek meg, úgy minőség, valamint mennyiségre nézve.

A *tavaszi* árpa aratása is sok helyen folyik, sőt néhol már be is fejeztetett. A termés nagyobbára gyenge közepes és csak helyen-

Mestitz Mihály és Fiai

Kolozsvár, Maros-Vásárhely,
Unio-utca 3. és 5. Széchenyi-tér 41.

Elvállalnak tulhalmozott készletük miatt igen szép és teljesen kiszáradt

amerikai tölgyfaparketteket,

ugysintén azoknak jótállás mellett való lerakását. Továbbá bármilyen üzemeltetési munkát és teljes butorberendezéseket a legolcsóbb árak és jótállás mellett. (473.)

Szilágyi Eleonora

Likör, Puncs-szesz és Rum-gyára
KOLOZSVÁRT,

Kossuth Lajos-utca (Belmagyar) 32. sz.
Alapított 1832. — Telefon sz. 239.

Legfinomabb saját gyártmányu és importált Rumok, világhírű Puncs-szesz és a legfinomabb likörök kaphatók a gyár üzlet-helyiségében, valamint minden helybeli és vidéki elsőrangú fűszer és csemege kereskedésben gyári áron. (474.)

Hazai márvány-iparvállalat.

A t. butorkereskedőknek és műasztalosoknak ajánljuk helybeli márványipar vállalatunkat. Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, de különösen butorokhoz szükséges márványlapokat, magyar, francia, belga, olasz és szerb márványokból izléses és olcsó kivitelben. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek. — Első Erdélyi Márvány Ipar Vállalat. Földy Antal utóda Kolozsvárt, Ferencz József-ut 53. szám. (475.)

ként mondható kielégítőnek vagy épen jónak. Minőségileg is inkább gyenge közepes az eredmény, mivel sok a hibásszemű és az utóbbi esőzésektől is szenvedett az árpa. Sörárpa általában a normálnál jóval kevesebb lesz az idén. Országos átlagban és katasztrális holdanként mintegy 5-7 métermázsára lehet a termést becsülni.

A zab-vetések aratásához, különösen az alföldön, már szintén hozzáfogtak, sőt néhol hamarosan el is készültek az aratással. A vetések ritka helyen feleltek meg a kívánalmaknak. Kat. holdanként és országos átlagban megközelítőleg 541 métermázsát lehet számítani.

A kukorica-vetések, ama vidékek kivételével, a hol nem volt elég eső, vagy a hol a vetést csak későn lehetett elvégezni, általában jól fejlődnek.

A burgonya általában kielégítően fejlődik, de a Duna-Tisza közti felső részen, valamint a Tisza jobb- és balparti vidékén szárazság hervasztja és a gumó képzését is akadályozza.

A kerti vetemények, hüvelyesek és káposztajelék fejlődése néhol ugyan az eső hiánya miatt kevésbé kielégítő, nagyjából azonban nincs panaszra ok. A káposztát többféle hernyók és földi bolhák károsítják.

Biztatón áll a komló, a len és kender, a répa és a dohány.

A szőlőtermés kilátása változatlanul kedvező maradt. Kivételt csak a dunántúli vidék képez, a hol a töké a téli fagytól sok helyütt szenvedtek. Szórványosan a peronoszpóra fellépését jelzik, helyenkint pedig a szőlőmoly okoz tetemes kárt.

A gyümölcsstermés gyengének ígérkezik.

A miniszteri jelentés becsülésének főbb számadatai, összehasonlítva a június 30-ikán észlelt állapottal és a tavalyi terméssel a következő:

	Várható termés		1900. évi termés
	július 10.	június 30.	
	m é t e r m á z s á k b a n		
Buza	35,512.716	36,219.451	38,434.171
Rozs	11,690.380	11,759.778	11,128.120
Árpa	10,222.087	10,243.385	11,730.828
Zab	9,609.005	9,637.297	10,297.738

— Gyümölcsértékesítő tanfolyam. A földmivelségi miniszter a budapesti m. kir. kertészeti tanintézetnél folyó évi augusztus hó 26—31-ig hat napos gyümölcsértékesítési tanfolyamot rendeztet. Célja e tanfolyamnak, hogy az ügy iránt érdeklődő gazdákkal és gyümölcsstermelőkkel a gyümölcsértékesítési és gyümölcsfeldolgozási módokat gyakorlatilag megismertesse s ezeket az ismereteket általánosítsa. A tanfolyamnak tananyaga a friss gyümölcsnek szedésén, eltartási s a különböző csomagolási módoknak bemutatásán kívül, a gyümölcspálinka és gyümölcsborok készítése, továbbá az aszalási eljárások, valamint a gyümölcs és a gyümölcskecsényák készítésének módjainak gyakorlati úton való bemutatása. A tanfolyamon férfiak és nők egyaránt részt vehetnek s akik a hallgatók közé felvétetni kívánnak, jelentkezzenek egyszerű levélben ez évi augusztus hó 10-ig a nevezett tanintézet igazgatóságánál (Budapest, I. ker. Gellérthegy Ménesi-ut 45.) Az igazgatóság a jelentkezőket kérésük eredményéről közvetlenül értesíteni fogja. A tanfolyam ingyenes és a részvételt az illető hallgató saját költségén történik. Állami segítyt vagy ösztöndíjat e célból senkinek sem engedélyeznek.

— A tejtermelők védelme. A földmivelségi miniszter körrendeletben felhívta az összes törvényhatóságokat, hogy figyelmeztessék az érdekelte gazdákat, hogy mielőtt tejtermékeik értékesítése tárgyában valamely vállalkozóval szerződési vagy egyéb kötelezettséget vállalnának, forduljanak bizalommal a földmivelségi miniszterium orsz. tejjgazdasági felügyelőségéhez, amely a szükséges tájékoztatást díjtalanul szívesen megadja.

— A gazdasági munkás segélypénztár igazgatósága gróf Keglevich Gábor elnöklete alatt megtartotta évnegyedes ülését. Az ülésen, melyen Bartóky József földmivelségi min. osztálytanácsos, kormánybiztos, Justh Ferenc, Forster Géza és dr. Szávay Lajos igazgatósági tagok voltak jelen, Fay Gyula ügyvezető-igazgató évnegyedes jelentésének tárgyalása után a folyó ügyeket intézték el. A pénztár tagjainak száma 10.000, a biztosított gazdasági családoké négyszázezer körül van. Újév óta mintegy kétszáz segélyezési esetet jelentettek be.

— A kolozsvári tagosítás ügye. Nem valami épületes és jó példát adó dolog az, hogy Kolozsvárt, az erdélyi hazarész vezérvárosában már nyolc éve húzódik és stagnál a tagosítás ügye, anélkül, hogy ahhoz még csak hozzá is fogtak volna. Csodálatos, hogy eszükös és közhasznu eljárást ép az a város nem veszi be, hol a legtöbb intelligens gazda van és meg nem magyarázható az, hogy a város maga, óriási kiterjedésű birtokaival, nem bír, nem tud, vagy nem akar e kérdéshez végre erélyesen hozzájárulni. Mi, kik — a többek közt — Kolozsvár város mezőgazdasági haladását is szolgálni óhajtjuk, e kérdést napirendre fogjuk tűzni és rá fogunk mutatni nemsokára e káros húzás-halasztás valószínű okaira.

— A mezei munkásokért. Az igazságügyminiszter elé érdekes tervet akar most a szegedi törvényszék terjeszteni. E szerint jelentéktelenebb bűncselekményekért ne ítéltessenek el ezután földmivelő munkások az aratás idejére, mert az elítéltetéssel a mezei munka szenvedne kárt. Az elítélt munkások tehát csak aratás után ülnék le büntetéseiket. Június, július és augusztus hónapokra tervezi a szegedi törvényszék az apróbb kihágásokat elkövetett munkások salvus conductusát s az igazságügyminiszter valószínűleg el is fogadja a tervet.

— Az „E. G. E.“ állandó gépkiállításának jövő évi és azutáni sorsa felett az egylet igazgatóválasztmánya a közelebbi ülések egyikén dönt. A gazdaközönség hangulata e szép célú és közhasznu intézmény fentartását kívánja s az egylet bizonyára meg fogja találni a módját e kívánság teljesítésének.

— Gépverseny és gépbemutató Kolozsvárt. Ez évi szeptember hó első napjaira tervezi az Erdélyi Gazdasági Egylet egy nagyobb szabásu gépbemutató és gépverseny rendezését. A verseny tárgyát természetesen csak az ősszel bemutatható gazdasági gépek képeznek, mint: ekék, vetőgépek, magtisztító rosták, esetleg eséplőgépek stb. A bemutatás ellenben egyéb gépekre is ki fog terjedni. Az

egylet igazgatóválasztmánya az eszme fölött f. hó 22-iki ülésében fog határozni s miután a kérdés iránti érdeklődés már országrészünk több vidékéről megnyilvánult — a szép és hasznos terv a legnagyobb valószínűséggel testet fog ölteni.

— Új dohánybevéltési árak. A pénzügyminiszterium megállapította a dohány új osztályozását és az új árszabását és pedig az eddigi 70 korona áru válogatott és az 52 korona áru I osztályu közé egy egész új osztályt vett fel, úgy, hogy ezután 60 korona ár mellett lesz az I. a) osztály ss 52 korona ár mellett lesz az I. b) osztály. Ez pedig úgy értendő, hogy míg eddig az 52 koronás I. osztályu árutól megkövetelték, hogy sérületlen, tetszetős anyalevél legyen, mely jó szivarburoknak és szivarbélnek, de kiválóan jó pipadohánynak használható, most ezt két kategóriába osztják. Az első a) osztályba tartoznak a sérületlen, vagy csak kissé sérült, egyenletes színű, élénk égésű, jó szivarburok és tartalomdús jó szivarbél minőségével bíró anyalevelek. Az első b) osztályba tartoznak a sérületlen, tetszetős színű, jó pipadohánynak használható anyalevelek. Ez osztályba tartoznak továbbá ama szép, sérületlen anyalevelek, melyek megbízhatatlan égésük folytán csakis fonn- és burnótlevelek használhatók. Az a) osztálybeli dohányt 60 koronával, a b) osztálybelit 52 koronával váltják be; ennél fogva a jobb minőségű 8 koronával többet jövedelmez ezután.

— Olcsó ojtóanyag. A földmivelségi m. kir. miniszter f. évi június hó 16-án kelt 63319. számú rendeletével hatályon kívül helyezte a lépfene, sercegő-űszök és sertésorbánc ellen való védőojtások szabályozása tárgyában kiadott 13781/99 számú rendeletét és egyidejűleg 5817—1901. szám alatt engedélyt adott a Dr. Horváth és Máray-féle magyar ojtóanyag termelő intézetnek ilyen védőojtó anyagok szállítására.

A Pasteur-Chamberland-féle termelő-intézetnek tehát megszűnt a kizárólagos joga és ezzel együtt a Dr. Horváth és Máray-féle anyag használata szabaddá tétetvén, az ojtóanyagok ára is tetemesen leszállt, miután az utóbbi magyar intézet 40%-al olcsóbban szállítja azokat.

A magyar gazdaközönség bizonyára szívesen veszi ezt tudomásul, annál is inkább, mert ez az olcsóbb anyag, mint azt a már évek óta folytatott kísérletek is bizonyítják, épen olyan jó és hatékony, mint a Pasteur-Chamberland-féle.

Eddig 35 vármegyében több mint 100,000 állatot ojtottak be jó nevű szakemberek ebből és a legkedvezőbbben nyilatkoztak hatásáról, s ezt saját tapasztalataink alapján mi is megérősíthetjük, minél fogva úgy a gazdaközönségnek, mint az állatorvos uraknak figyelmebe ajánljuk.

Az anyagok árai a következők: Lépfene ellen 100 db lóra vagy szarvasmarhára 30 korona, 100 db juhra 15 kor., orbánc ellen 100 db sertésre 14 korona. A pakolás és portó költségek változatlanok.

— Arabs lovak importja. Darányi Ignác földmivelségi miniszter Fadlallah bábolnai ménesparancsnokot a múlt hó folyamán kiküldte Konstantinápolyba avégből, hogy a bábolnai állami ménes részére arabs telivérkancákat szerezzen be. Fadlallah már haza is jött Tö-

Még becsülhetetlen!

Tűzsöves kazánokhoz.

Kazántulajdonosoknak
nélkülözhetetlen

Vízcsöves kazánokhoz.

a Lantai-féle szab. csőtisztító

minden fáradság nélkül eltávolítja a vízcsövekről a korom és kőlerakódásokat anélkül, hogy az illető falakat megsértené.

Használata 25% szénmegtakarítással jár. — Tehát beszerzése a legrövidebb idő alatt megtérül.

Kapható a „HAZAI CSÖTISZTÍTÓ ÉS GÉPKELLÉKGYÁR R.-T.“

Nélkülözhetetlen!

BUDAPEST, gyár-iroda: VI., Lehel-utca 23.

Nélkülözhetetlen!

Kizárólag vasúti

mozdonyokhoz.

(667.)

Elpusztíthatatlan!

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.	A jelenkor legtekélyesebb és legjobb motor cséplőkészletei.	1893., 1894., 1895., 1896., 1897., 1898. évben 42 első díjjal kitüntetve.	Teljes jóállás.
		Az „Erdélyi gazdasági egyesület“ által Kolozsvárt rendezett kiállításon megtekinthetők és üzemben láthatók legújabb szerkezetű szabadalmazott teljesen szikramentes motor-cséplő-készleteink kettős tisztítóval, árpatoklászoló és legzélszerűbb löhere-hüvelyezővel, valamint egyéb gazdasági gépeink.	
Eddig több mint 500 készlet van működésben kitűnő sikerrel.		ELSŐ PROSZNICI GÉP ÉS GŐZMOTOR GYÁR, Wichterle F. (632.) Magyarországi vezérképviselő: Kállai Lajos.	
		Budapest, VI. Gyár-utca 50. sz.	
Címekkel, Erdélyben, hol motoraink évek óta kitűnően működnek szívesen szolgálhatunk.			

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása	400,000 kor.
Alapítványok és üzletrészekben	1,200,000 kor.
Összesen:	1.600,000 kor.

BIZTOSÍTÁSOKAT ELFOGAD TŰZ- ÉS JÉGKÁR ELLEN.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányban részesülnek. Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével. Felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

(498.)

az igazgatóság.

A „Kéve kötéi“

a 20-ik században a számító gazdának nélkülözhetetlen segédeszközévé vált, mert nemcsak olcsóbb, de még időt is takaríthatunk meg vele!

géparatás mellett, ha marokrakóval aratunk és a gabonát a Bellán-féle kévekötelekbe kötözzük, 32% aratási költség megtakarítás érhető el a kéveköti-aratógép munkájával szemben, mert a fenti kéveköteleknek használata 78%-al olcsóbb, mint a kéveköti-aratógéphez szükséges manilla zsineg. De nagy a megtakarítás a kézi aratásnál is, mert a Bellán-féle kötelek 85%-al olcsóbbak a zsúppkötőknél és 97%-al olcsóbbak a gabonából csavart kötőknél. Csak az a gazda használ tehát mai napság még zsúpp vagy gabonakötőket, a ki a Bellán-féle köteleket nem ismeri, vagy nem számol a költségekkel. A számok ugyanis, melyek e tárgyban kiadott prospectusomban minutiosus gondnal és a gyakorlatnak is teljesen megfelelőleg állítatik össze, — fényesen bizonyítják a fentebbi állítást és kéveköteleim fölényét. (673.)

Tessék prospektust és árjegyzéket kérni.

Kimerítő árjegyzéket dohányszineg és az összes gazdasági kötélárúkról u. m. istrángok, kötőfékek, rudalókötelek, zsákok és ponyvákrol (háziipari készítményekrol is) készséggel és ingyen küld, nagyobb megrendeléseknél jutányos ajánlatot tesz.

BELLÁN MÁTYÁS

kender- és kötéláru ipartelepe BACS-CSEB.

Fischer Lipót

kemigráfiai műintézete

— Budapest —

Kossuth Lajos-utca 15. sz.

Klisék

mindennemű nyomtatvány képes illusztrált kiállítása számára a legjutányosabb árakon vállaltatnak és a legtekélyesebben

készíttetnek el. Vidéki megrendelések is pontosan eszközöltenek.

(415.)

Láng és Lovass

gépolaaj és gépszir-gyára

BUDAPEST, V. Váci-ut 140.

(602.)

Ajánlja legjobb minőségű gépolaj, hengerolaj, gépszir gyártmányait.

Megrendelések közvetlenül az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ védnöksége alatti állandó gazdasági gépkiallítás igazgatóságához Kolozsvárt, intézendők.

Hirdetés.

Modern gazda

cséplőgarnitúráját (646)

Continental-Excelsior

hajtószíjjal

látja el, mely nedvességnek, melegnek, pornak egyaránt ellentáll.

Megrendeléseket felvesz az „ÁLLANDÓ GAZDASÁGI GÉPKIALLÍTÁS“, Kolozsvárt

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Deák Ferencz-u.: 13. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbelyeg mellékeltek.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm., vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik!

Alkalmazást keresők:

Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Kovácsnak ajánljuk teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

Egy kitűnő bizonyítványokkal ellátott, földmives iskolát végzett fiatal ember, ki mint ispán működött, egy nagyobb gazdaságban, ispáni állást keres. Czime: **Verzár Ödön**, Mikeháza u. p. Deés. (680)

Egy szapképzett, józan életű, fiatal

műkertész október elsejére állást keres. Czime „Szerény igényű“ jelige alatt a kiadóhivatalban. (1007.)

Gazdatiszt, 36 éves, nőtlen szakképzett, erélyes, öszre állást óhajt változtatni. Czime R. B. alatt a kiadóban. (1008.)

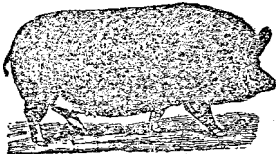
Kezelőtiszti állást keres október vagy január hó elsejére, a mezőgazdaság minden ágában, cukorrépa termelésben teljesen jártas, jó nevű 400 holdas gazdaságban szerzett 15 évi gyakorlattal magyar, román és tót nyelvet bíró 33 éves, nős, igen szorgalmas, erélyes jó gazda. Szíves megkeresések Szóts János Dé. Radnóra kéretnek. (687. I.)

Különfélék.

B. Bak Lajos Ö csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szállítója és az arany koronás kereszt birtokosa műbutor és épület asztalos munkák és parquette gyári üzlete Kolozsvárt. Alapított: 1869. (463.)

(543.)

Eladó

3 drb. **Poland Kina** tenyész kocza.

Czim G. G. alatt a kiadóban. (1001.)

Hantz Sándor

könyvkötő.

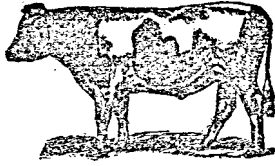
Ezelőtt **Hantz György** társa, Kolozsvárt, **Jókai-utca 2. szám.**

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmúló izléssel tartósan és olcsó árért készítik. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555.)

A czimre kérem vigyázni.

A szőlőmoly kiirtására ajánlom a m. kir. földmívelésügyi miniszterium kísérletügyi bizottsága által igen jónak talált (Kísérletügyi közlemények III. kötet 4. füzet) molyfogómat, melynek ára darabonként 24 fillér, használati utasítással. Eisenberg Károly, állami gazdasági tudósító, Aranyos-Maróth. Bars megye. (683.)

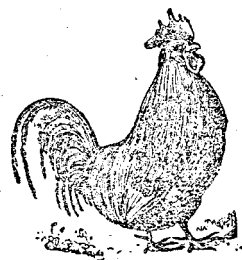
Kukoricza pároló és 2000 literes hordók, keveset használt kisebb szeszyár részére jutányosan eladó. Bővebbet özv. Bartha Pálné gazdasága, Vargyas u. p. Olasztelek. (687. II.)

SIMMENTHALI üszők

megvételre kerestetnek (12-15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek. (1005.)

4 törzs Plymouth Rock tyúk

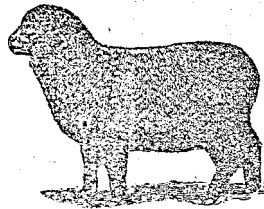
eladó. Áruk 50 korona. Czim a kiadóban. (1003.)

Eladó

12 drb. (esetleg 16 drb.) jó minőségű fiatal igás ökör **Br. Jósika Gábor** szamosfalvi tenyésztéből. Értekezhetni ugyanott.

Megtéríthetők előzetes értesítés után Virágosvölgy vasúti állomáson (685.)

16 mázsa **raczka gyapju** jutányosan eladó. Czim a kiadóban. (1002.)

Eladó egy saját nevelésű 2 és fél éves számfeletti tisztavérű gyönyörű Simenthali tenyész bika, tenyészképességért szavatoltatik. Czim: Györffy Gyula bér gazdasága Alsó-Farkadin u. p. Hát-szeg. (682.)

Cimbalom

(687.)

Pedális. Barna vagy feketében, kitűnő erős, csengő hanggal, erős szerkezettel, 3 évi jótállással. Bolti ár 150 frt, nálam 75 frt-ért kapható a készítés helyén:

telepen:

BUDAPEST, Nefelejts-utca 43. sz.

Jegesi Géza,

műköveles cimbalom-készítő.

Arjegyzéket bérmentve küldök.

A h.-m.-vásárhelyi m. kir. földm. iskolában folyó év július hó elsején több, a katonai soron részben tullező nős tanuló végzett, kik az okszerű mezőgazdaság és szőlőművelés minden ágában teljes jártassággal bírnak. könyvvezetéssel és irodai teendőikkel is megbízhatók. — Alkalmazásuk iránt való szíves megkeresésekre készséggel válaszol a fizetés megjelölés mellett az igazgatóság. (684.)

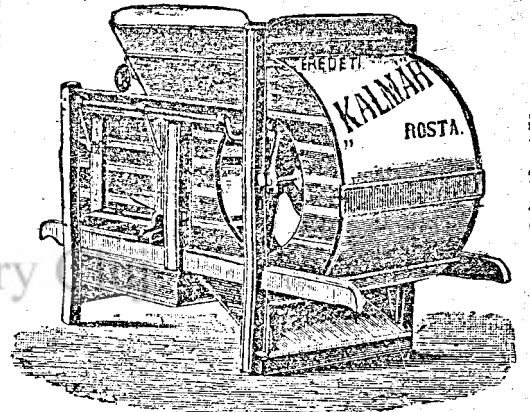
Simonffi István mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntője Kolozsvárt, Kultordatecza 48. sz. Telefon 85. sz. — Kivánatra árjegyzék és költség-számítás bérmentve küldetik. (464.)

Hogyan tud a magyar gazda évi kiadásainak egy részénél 30-40 százalékot megtakarítani?

Azt megtudhatja a **Kalmár Zs. utóda** hódmezővásárhelyi cég különleges terménytisztító, gép és rosta árjegyzékéből, a melyet fenti cég bárkinek kérésére ingyen és bérmentve küld meg.

Legolcsóbbak, legjobbak az eredeti „Kalmár-rosták”, a melyeket gyakorlatba vételük után minden vevő megdicsér és elismerésben részesíti azoknak sok oldalu jó tulajdonságait, valamint a termények tisztításánál elért fényes eredményt.

A kolozsvári állandó kiállításon

megtéríthetők.

Az eredeti „Kalmár-rostát”

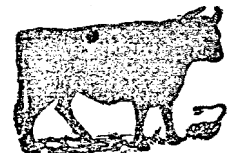
a magyar korona országainak összes vasuti és folyamahajózási állomásaira bérmentve küldöm meg s így az árjegyzékben foglalt rostám árai mindenkor a t. vevőim által megjelölt vasut- vagy hajó állomásra elszállítva értendők, minden utófelszámítás nélkül.

Ügynököket és viszontelárusítókat nem alkalmazok, a rendelvények egyedül a vevő fél megkeresésére intéztetnek el.

Egyedüli elárusító hely a termelő üzlet

Kalmár Zs. utóda Hódmező-Vásárhelyen, a hol minden beérkező megrendelést pontossággal intézek el. (650.)

KALMÁR ZS. UTÓDA.

Gróf Wass Béla óméltósága mezőzáhi erdélyi jellegű magyarfajta tenyésztéből 14 darab 4-9 éves számfeletti tenyésztesre alkalmas

tehen

és 10 darab három éves

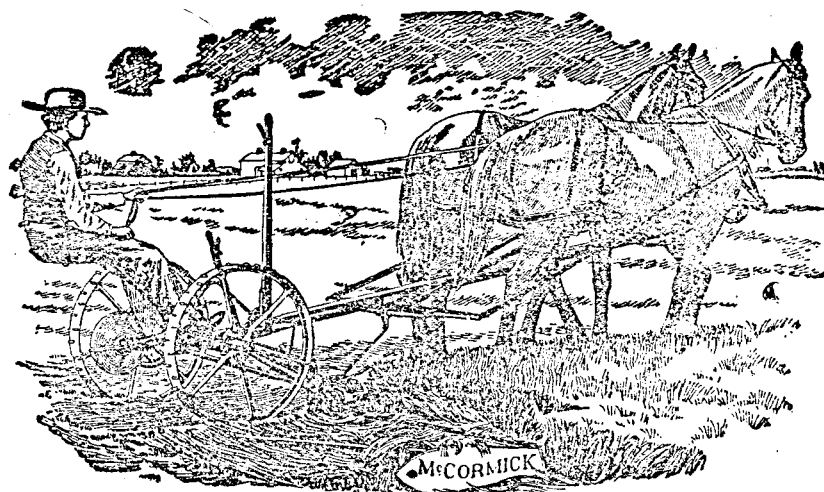
üsző eladó.

Értekezhetni Gönczi Mihály gazdaságtal Mező-Záh. (668.)

Mc Cormick Harvesting Machine Company

Chicagói aratógépgyár.

A Grand-Prix-val

és

arany érmekkel kitüntetve

Párisban az 1900. évi

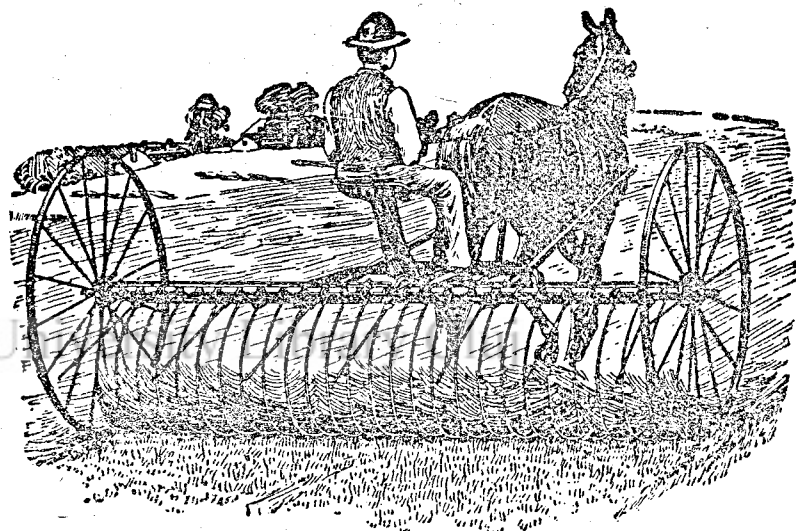
világkiállításon.

A legnagyobb kitüntetések

aratógépek és kévekötőfonalért.

Minden versenyen első.

Kitünő minőség, bámulatos
munka.

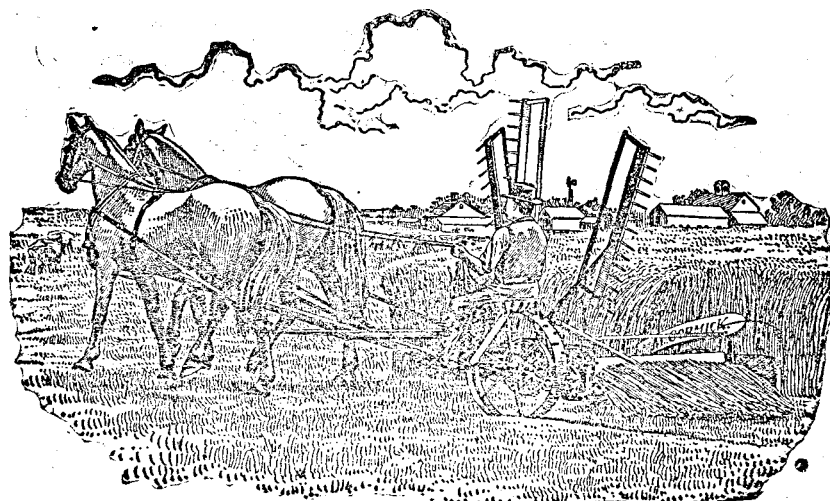

A kolozsvári gazdasági gépművelésen
1900-ban diszoklevelet nyert.

Ne rendeljen gépet vagy kévekötő-
fonalat, mielőtt a

Mc Cormick-féle gépeket

látta s azok árát megtudta.

Iroda és raktár:

BUDAPEST, V. Váci-út 30. szám.

William J. Stillman

igazgató.

(408.)

